

B. KÄLLKRITISKA DETEKTIVEN – EN ANALYS AV TRE NYHETSSAJTER

Tre helt olika nyhetssajter ska granskas. Till sin hjälp har eleverna källkritiska frågor. Får sajterna godkänt eller inte? Övningen innehåller kopieringsunderlag och lathund till sajterna.

Du behöver: kopior av övningsunderlaget som hör till övningen i tre exemplar per elevgrupp/par. Eleverna behöver tillgång till internet för att göra uppgiften.

Tidsåtgång: ca tre lektionstillfällen á 60 min.

Syfte: träna elevernas källkritiska förmåga samt öka deras kunskaper om källkritiska principer

Koppling till kursplanen i samhällskunskap:
2. Information och kommunikation

Genomförande:

1. Ge eleverna i uppgift att parvis eller i smågrupp källkritiskt granska tre olika sajter med nyhetsinnehåll (se kopieringsunderlag). Informera eleverna om att de kan behöva leta på andra platser än enbart de givna sajterna för att hitta svar på de källkritiska frågorna.

2. Lyft elevernas slutsatser till tavlan och diskutera vilken av sajterna som fått flest respektive minst antal godkänt och hur eleverna har motiverat sina svar. Till övningen finns en lärarlathund. Mer information om källkritisk granskning hittar du här: "Kolla källan", Skolverket <http://kollakallan.skolverket.se/kallkritik/fakta/>

En gratis PPT-presentation om källkritik som du kan använda i klassrummet t.ex. för att introducera ämnet källkritik för eleverna hittar du här: <http://kollakallan.skolverket.se/kallkritik/fakta/>

Sajter som ska granskas:

- <http://nyheter24.se>
- <http://www.svenskbladet.se>
- <http://www.gp.se>

KAPITEL 2B

Källkritiska frågor

KÄLLKRITISKA FRÅGOR

GODKÄNT

EJ GODKÄNT

EGNA KOMMENTARER

Äkthet – är källan det den utger sig för att vara?

☐
☐

Vem står bakom – hittar ni upphovsperson?
Är det någon som verkar pålitlig?

☐
☐

Finansiering – vem äger och bekostar sajten och informationen?

☐
☐

Syfte – vad är syftet med att presentera innehållet?
Framgår syftet?

☐
☐

Trovärdighet – tror ni på det som står på sajten?

☐
☐

Objektivitet – är informationen vinklad eller inte?

☐
☐

Språk – välskrivet eller slarvigt?

☐
☐

Målgrupp – går det att förstå vem sajten riktar sig till?

☐
☐

Aktualitet – uppdaterat för två år sedan eller nytt och fräscht?

☐
☐

Detta kopieringsunderlag kommer från Mediekompass och Statens Medieråds handbok "Expert på medier. Digital kompetens i läroplanen Lgr 11" utarbetad för samhällskunskap i årskurs 9.

KÄLLKRITISKA DETEKTIVEN - EN ANALYS AV TRE NYHETSSAJTER

Lathund för <http://nyheter24.se>

KÄLLKRITISKA FRÅGOR

Äkthet - är källan det den utger sig för att vara?

Vem står bakom
- hittar ni upphovs-
person?
Är det någon som
verkar pålitlig?

Finansiering -
Vem äger och
bekostar sajten och
informationen?

EGNA KOMMENTARER

Källan utger sig för att vara en nyhetssajt som ger snabba uppdateringar, rappa texter och bildspel, kryddat med video med glimten i ögat. Den ligger kvällstidnings-journalistiken nära.

Nyheter24 är en oberoende nationell nyhets-förmedlare på internet.

Nyheter24 ägs av 24 Media Network AB och är en del av Nyheter24-gruppen som också innefattar sajterna Hamsterpaj och Dingblog.

Chefredaktör och ansvarig utgivare är Ehsan Fadakar som vill att sajten ska vara en uppstickare. Se t.ex. <http://www.medievarlden.se/nyheter/2011/04/ehsan-fadakar-man-ska-antingen-hata-eller-alska-oss>. Tydliga kontaktuppgifter till ansvarig utgivare finns.

Nyheter24 ägs av företaget 24 Media Network

Sajten grundades av Douglas Roos, tidigare Sverigechef på spelföretaget Lad brokes samt Patrik Sandberg från medie-byrån Starcom. Under våren 2008 bildade de företaget 24 Media Network. De är två entreprenörer.

Syfte - vad är syftet med att presentera innehållet?
Framgår syftet?

Nyheter24 säger själva att: "Vem behöver fler nyheter? I nyhetsbruset susar mycket bara förbi. Vi tror inte att det behövs mer brus. Vi tror på rätt nyheter. Och rätt urval. Vi vill hjälpa dig att hitta det som är relevant för dig." Syftet framgår tydligt på sajten.

Trovärdighet - tror ni på det som står på sajten?

Onsdagen den 7/10 2010 belönades Nyheter24 med utmärkelsen Årets dagstidning i kategorin digitala medier av Tidningsutgivarna och Medievärlden. Det stärker trovärdigheten.

En sak som eventuellt påverkar trovärdigheten i negativ riktning är att Nyheter24-Gruppen också innefattar sajterna Hamsterpaj och Dingblog.

Nyheter24 innehåller många bilder och mycket snaskiga nyheter. Även det kan påverka trovärdighetsbedömningen.

Objektivitet - är informationen vinklad eller inte?

Nyheter24 säger sig vara en oberoende nationell nyhetsförmedlare på internet. Se ovan om "snaskighet". En hel del av innehållet är sensationsinriktat med fängslande rubriker.

Språk - välskrivet eller slarvigt?

Mycket fokus på webbshower, bilder och rubriker. Välskrivet med ett språk som riktar sig till målgruppen.

Målgrupp - går det att förstå vem sajten riktar sig till?

Nyheter24 skriver själva på sajten att de riktar sig till: "Du som ledsnat på papperstidningarna och deras nätupplagor och som är uppvuxen med internet." Målgruppen är alltså unga människor.

Aktualitet - uppdaterat för två år sedan eller nytt och fräscht?

Uppdateras dagligen.

KÄLLKRITISKA DETEKTIVEN - EN ANALYS AV TRE NYHETSSAJTER

Lathund - <http://www.svenskbladet.se>

KÄLLKRITISKA FRÅGOR

EGNA KOMMENTARER

Äkthet - är källan det den utger sig för att vara?

Det står inte på själva sidan att det är en satirsajt. Man behöver läsa nyheterna och själv förstå att det är fejk. På facebook hittar man dock skaparnas vision: "Svenskbladet. se är en humorsida som har som främsta mål att få dig att skratta genom roliga nyheter och dåligt fejkade bilder i Photoshop." Den beskrivningen stämmer med innehållet.

Vem står bakom - hittar ni upphovsperson?
Är det någon som verkar pålitlig?

Svårt att få fram uppgifter på det. Minskar det trovärdigheten?

Finansiering - Vem äger och bekostar sajten och informationen?

Svårt att få fram uppgifter på det. Minskar det trovärdigheten?

Syfte - vad är syftet med att presentera innehållet?
Framgår syftet?

Om man läser innehållet så framgår syftet ganska tydligt, se även under "äkthet" ovan.

Trovärdighet - tror ni på det som står på sajten?

Innehållet är falskt men det är kul på ett trovärdigt sätt.

Objektivitet - är informationen vinklad eller inte?

Vinklad för att vara rolig och innehåller även ett mått av samhällskritik.

Språk - välskrivet eller slarvigt?

Intressant skrivet och godkänt på stavningen.

Målgrupp - går det att förstå vem sajten riktar sig till?

Inte tydligt utskrivet men det framgår relativt väl av innehållet, att sidan riktar sig till alla som roas av satir.

Aktualitet - uppdaterat för två år sedan eller nytt och fräscht?

Uppdateras dagligen.

En intressant inlägg om Dagens Svenskbladet hittar du här:

<http://vanligtvis.se/bokochtidning/dagens-svenskbladet-lurar-varannan>

En av sidans skribenter "Birger Ollonborg" har kommenterat inlägget med information om sajtens syfte:

"Sidan startade Oktober 2008 eftersom det inte fanns någon bra satirsida på svenska, eller ens bra svensk humorsida som behandlade aktuella händelser. Det fanns bara 1000apor med bröderna Schulman och allt de gjorde på slutet var att köra de där jädra Hitlervideon med nya undertexter. Såhär två år efter att Svenskbladet startats kan jag tveklöst konstatera att Svenskbladet nu har en ny mission, ett utrymme att fylla. Svenne banan måste lära sig tänka kritiskt när han eller hon surfar på nätet, särskilt då unga människor som aldrig tittar på TV eller läser tidningen, utan tar all sin information från nätet."

KÄLLKRITISKA DETEKTIVEN - EN ANALYS AV TRE NYHETSSAJTER

Lathund - <http://www.gp.se>

KÄLLKRITISKA FRÅGOR

EGNA KOMMENTARER

Äkthet - är källan den utger sig för att vara?

Dagstidningen Göteborgs-Postens webb-upplaga.

Vem står bakom - hittar ni upphovsperson?

Ansvarig utgivare är Jonathan Falck

Är det någon som verkar pålitlig?

Det finns tydliga kontaktuppgifter till tidningen och ansvariga personer. Detta ger ett pålitligt intryck.

Finansiering - Vem äger och bekostar sajten och informationen?

GP ägs av familjen Hjärne och tillhör Stampenkonsortiet. All info om GP hittas enkelt på: info.gp.se/omgp/hem

Syfte - vad är syftet med att presentera innehållet? Framgår syftet?

Gp.se vill enligt dem själva: "erbjuda besökarna nyheter, nytta och förströelse som upplevs vara så intressant och relevant som möjligt." Det framgår tydligt på sajten.

Trovärdighet - tror ni på det som står på sajten?

GP är en gammal nyhetskälla som grundades på 1800-talet. Tidningen följer de pressetiska reglerna och är ansluten till Tidningsutgivarna. Hög trovärdighet.

Objektivitet - är informationen vinklad eller inte?

Liberal dagstidning

Språk - välskrivet eller slarvigt?

Välskrivet

Målgrupp - går det
att förstå vem sajten
riktar sig till?

Särskilt fokus på lokala frågor i Göteborg och
Västsverige.

Aktualitet -
uppdaterat för två år
sedan eller nytt och
fräscht?

Uppdateras dagligen.